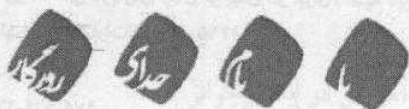

رضاء ۱۴۶۴۶۵۰

تأملی درباره‌ی
رُمان نوجوان در ایران

دکتر آسیه ذبیح‌نیا

دانشیار دانشگاه پیام نور

نشر روزگار

سرشناسه : ذبیح‌نیا عمران، آسیه، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدیدآور : تأملی درباره‌ی رُمان نوجوان در ایران / آسیه ذبیح‌نیا.
مشخصات نشر : تهران : انتشارات روزگار، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری : ۲۸۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۴-۶۹۴-۰
وبسایت فهرست نویسی : فیبا
موضوع : ادبیات کودکان و نوجوانان -- تاریخ و نقد
Children's literature -- History and criticism : موضوع
موضوع : ادبیات کودکان و نوجوانان (فارسی) -- ایران -- تاریخ و نقد
Children's literature, Persian -- Iran -- History and criticism : موضوع
رده بندی کتبی : PIR ۳۴۴۲ / ک۹۰۲۱۲
رده بندی دیویی : ۸۸۲ / ۸۴۰
شماره کتابشناسی ملی : ۴۵۲۰۵۹

■ نام کتاب : تأملی درباره‌ی رُمان نوجوان در ایران
■ مؤلف : دکتر آسیه ذبیح‌نیا
■ ناشر : انتشارات روزگار
■ طراح جلد : پریسا عزیزی
■ چاپ اول : ۱۳۹۵ / شمارگان : ۵۰۰
■ قیمت : ۱۹۰۰۰ تومان
■ چاپ و صحافی : روزگار
■ شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۴-۶۹۴-۰
■ نشانی دفتر و فروشگاه : خ انقلاب - خ دانشگاه - جنب شهدای ژاندارمری
■ مرکز خرید دانشگاه - طبقه زیر همکف - پلاک ۴ / ۶۶۹۵۸۱۴۰
■ مدیریت نشر : ۰۹۱۲۲۰۳۷۳۵۴

rozegar.no@gmail.com / Nashreroozegar.com

فهرست :

۷	فصل اول: جریان سنی تأثیر آموزش در ایام نوجوانی
۲۹	فصل دوم: رمان نوجوان و انواع آن
۵۷	فصل سوم: رمان کمال نوجوان (رحلة گذار از نوجوانی به بزرگسالی)
۷۷	فصل چهارم: رمان محلی نوجوان
۸۳	فصل پنجم: رمان اجتماعی نوجوان
۹۱	فصل ششم: رمان تاریخی نوجوان
۹۷	فصل هفتم: ژانر فانتزی در رمان نوجوان
۱۱۳	فصل هشتم: رمان ماجراجویی نوجوان
۱۲۳	فصل نهم: رمان نوجوان با درونمایه انقلاب اسلامی
۱۳۷	فصل دهم: رمان نوجوان با مضمون دفاع مقدس
۱۶۰	فصل یازدهم: رمان اعترافی نوجوان
۱۸۱	فصل دوازدهم: آرمان شهر و پاد آرمان شهر در ادبیات نوجوان در ایران
۱۹۹	فصل سیزدهم: یابش خواننده نهفته در متن در رمان نوجوان
۲۱۳	فصل چهاردهم: رمان شبانی نوجوان
۲۱۷	فصل پانزدهم: مضمون «عشق» در رمان نوجوان

مقدمه :

هنر قصه پردازی نخستین هنر آدمی در عرصه کلام است. حتی قرآن کریم نیز از این هنر پرنفوذ بهره برده است. خداوند در قرآن کریم سرگذشت بسیاری از پیامبران خود را به صورت قصه یا داستان بیان می کند. قدر مسلم آنست که هر داستانی برای یک هدف نوشته می شود، گاهی این هدف والا است زیرا داستان می خواهد نور، هدایت، تربیت، شفا و رحمت را بر گوشت و این هدف والا در داستان های نوجوانان نیز دیده می شود. به عبارت دیگر چنین داستانی در زمره ادب تعلیمی قرار می گیرد و تلاش دارد تا در فحوای کلام مسایل اخلاقی و حکمی را طرح نماید. نویسنده از هر فرصتی بهره می جوید تا نکات اخلاقی را به مخاطب "نمائی" ضمن این که برای این کار از واژگان ساده استفاده می کند و در کمال روانی و سهولت بدین عمل مبادرت می ورزد. متن داستان نوجوانانه سرشار از پیام های اخلاقی و دستورات عمل زندگی است. در هر سرزمین، دولتمردان برای توسعه آموزش و فرهنگ شهر و ندان خود، برنامه خاصی را دنبال می کنند، از آن جا که بخشی از جمعیت هر کشور را نوجوانان تشکیل می دهند. نوع آموزشی که برای نوجوان در سرزمین های مختلف و در اثری گرفتند، بستگی تام به نگرش آنان نسبت به شخصیت نوجوان داشت. در روم باستان، نوجوانان را برای مناصب سیاسی و سخنوری پرورش می دادند؛ هم چنین یکی از اهداف آنان تربیت جنگجویان خشن و بی رحم بوده است. این نگرش در تمدن های شرقی به صورت هدایت نفس و تربیت انسان های نیک پندار جلوه می نماید؛ به هر صورت در هر یک از این جوامع، متون ادبی و مواد آموزشی متناسب با اهداف مورد نظر و سیاست کلی حاکم بر جامعه انتخاب می شد. با وجود اختلاف در میان تمدن های مختلف، ادبیات شفاهی که سینه به سینه در میان همه جوامع بشری در جریان بوده است، از یک الگوی ثابت پیروی می کند و این بخش، مهم ترین مواد آموزشی و ادبی اقوام مختلف را تشکیل می دهد به گونه ای که در دوران بعد، اساس متون ادبی دوران بیداری و فرهنگی در کشورها شد.

هم چنین ادبیات نوجوان، مشعر بر چیزی است که توسط بزرگسالان ساخته و

پرداخته می‌شود. در این ادبیات برخلاف نام آن، بزرگسالان جایگاه ویژه‌ای در مقام خواننده، نویسنده، ویراستار، منتقد، ناشر، توزیع‌کننده و کتاب‌فروش دارند. ادبیات نوجوان به گروهی از کتاب‌ها گفته می‌شود که هستی آن‌ها کاملاً به روابط فرضی‌شان با مخاطبی ویژه - یعنی نوجوان وابسته است؛ بنابراین زیربنای تعریف ادبیات نوجوان با هدف مشخص می‌شود. اولین عنصر این ادبیات که خالق آن نیز تواند بود همانا نویسنده است. وی می‌نویسد تا ارتباط برقرار کند و افکار و احساسات خود را، حتی اگر خود وی نیز آن‌ها را به کمال درک نکند، در پیش روی همگان قرار دهد. نویسنده کتاب نوجوان باید صدایی روایی را بیابد تا نوجوانان را به اثر خود جذب کند. این صدا باید بتواند با نوجوان ارتباط برقرار کند یا به بیان درست‌تر، نوجوان بتواند با این صدا ارتباط مناسب برقرار نماید. پس نویسنده به خواننده خود خواهد اندیشید و مخاطبی را تصور خواهد کرد. نویسنده به کمک گونه‌ای از شکل‌های روایی، گرایش‌ها و نیازهای خود را مطرح می‌کند و در تردید همیشه از زبان برای ارائه خود به دنیا استفاده می‌کند. پس کتاب نوجوانان بر بک و ساختاری مبتنی است که یا در آن حسرت نویسنده برگزیده را می‌توان روایت کرد و یا به دنبال آموزش دادن به نوجوان است. یا و... در این تحقیق کوشش شده است با توجه به اهمیت و نقش رمان نوجوان در ادبیات داستانی، انواع نظریه‌ها و مسائل و مشکلات آن و همچنین شیوه‌های نقد و بررسی رمان نوشته شده برای نوجوانان، معرفی و در پانزده فصل تبیین گردد.